ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.5.2025
COM(2025) 229 final

2025/0108 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/823, της 28ης Φεβρουαρίου 2024, σχετικά με έκτακτα εμπορικά μέτρα για χώρες και εδάφη που συμμετέχουν ή συνδέονται με τη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Αυτόνομα εμπορικά μέτρα έχουν χορηγηθεί στα Δυτικά Βαλκάνια από το 2000, ακόμη και πριν από τη σύναψη των συμφωνιών Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (στο εξής: ΣΣΣ) με τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων. Την εποχή εκείνη το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο[1] αποφάσισε ότι οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να επωφεληθούν από την ασύμμετρη ελευθέρωση του εμπορίου, ώστε να μπορέσει η περιοχή να επωφεληθεί από προτιμησιακή πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων και της εφαρμογής των ΣΣΣ.

Εντωμεταξύ, όλοι οι εταίροι της περιοχής έχουν πλέον υπογράψει ΣΣΣ με την ΕΕ. Η τελευταία συμφωνία με το Κόσοβο[2] τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2016 και εφαρμόζεται πλήρως από την 1η Ιανουαρίου 2025, όταν έληξε η μεταβατική περίοδος. Μετά τη σύναψη των ΣΣΣ των Δυτικών Βαλκανίων, τα αυτόνομα εμπορικά μέτρα υπονομεύθηκαν σταδιακά, με τη σταδιακή ανάκληση των μονομερών προτιμήσεων και τη συμπερίληψή τους στις αντίστοιχες διμερείς ΣΣΣ. Τα τρέχοντα αυτόνομα εμπορικά μέτρα για τα Δυτικά Βαλκάνια καλύπτουν δύο υπολειπόμενα ευεργετήματα: πρώτον, την αναστολή των ειδικών δασμών για όλα τα οπωροκηπευτικά που υπόκεινται στο σύστημα τιμών εισόδου και, δεύτερον, την πρόσβαση σε συνολική δασμολογική ποσόστωση για τον οίνο η οποία είναι διαθέσιμη με βάση την αρχή της χρονικής προτεραιότητας, αφού εξαντληθεί η εθνική ποσόστωση στην αντίστοιχη ΣΣΣ.

Παρά το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής των υφιστάμενων αυτόνομων εμπορικών μέτρων, τα μέτρα αυτά παραμένουν σημαντικά. Πρώτον, οι παραγωγοί γεωργικών προϊόντων της περιοχής βασίζονταν σταθερά στα μέτρα αυτά εδώ και σχεδόν 25 χρόνια. Επιπλέον, η στενότερη ολοκλήρωση των Δυτικών Βαλκανίων στην ενιαία αγορά της ΕΕ επισημαίνεται ως προτεραιότητα της Επιτροπής στο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 8 Νοεμβρίου 2023[3]. Ως εκ τούτου, προτείνεται να συνεχιστεί η στήριξη των ευάλωτων οικονομιών της περιοχής με την παράταση της περιόδου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2024/823 (στο εξής: κανονισμός)[4] για άλλα 5 έτη μετά τη λήξη του στις 31 Δεκεμβρίου 2025.

---

1 Συμπεράσματα της έκτακτης συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 23ης και 24ης Μαρτίου 2000 στη Λισαβόνα: «47. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι ο συνολικός του στόχος είναι η κατά το δυνατόν πληρέστερη ενσωμάτωση των χωρών της περιοχής στον κύριο πολιτικό και οικονομικό κορμό της Ευρώπης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι η διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης είναι το κεντρικό στοιχείο της πολιτικής του στα Βαλκάνια. Οι συμφωνίες Σταθεροποίησης και Σύνδεσης θα περιλαμβάνουν την παροχή οικονομικής και χρηματοδοτικής βοήθειας και τη συνεργασία, τον πολιτικό διάλογο, την προσέγγιση με τη νομοθεσία της ΕΕ, τη συνεργασία σε άλλους τομείς πολιτικής και το ελεύθερο εμπόριο. Των συμφωνιών αυτών πρέπει να προηγηθεί ασύμμετρη φιλελευθεροποίηση των συναλλαγών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παρακινεί τις χώρες της περιοχής να συνεργαστούν μεταξύ τους και με την Ένωση με σκοπό την επιτυχία της διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης.»

2 Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

3 Ανακοίνωση που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2023 με τίτλο «Νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια»

4 Κανονισμός (ΕΕ) 2024/823 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2024, σχετικά με έκτακτα εμπορικά μέτρα για χώρες και εδάφη που συμμετέχουν ή

Πέραν της παράτασης της περιόδου εφαρμογής του κανονισμού, κρίνεται σκόπιμο να προταθούν τροποποιήσεις για να αποσαφηνιστούν οι κανόνες του σχετικά με την αναστολή και την προσωρινή αναστολή των ευεργετημάτων. Ο κανονισμός προβλέπει δύο διαφορετικούς τρόπους δράσης σε περίπτωση μη συμμόρφωσης δικαιούχου με την υποχρέωσή του βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) ή γ): η ΕΕ μπορεί είτε να αναστείλει τα ευεργετήματα δυνάμει του άρθρου 2 παράγραφος 3 είτε να αναστείλει προσωρινά τα ευεργετήματα δυνάμει του άρθρου 10. Επιπλέον, στο άρθρο 10, ο κανονισμός προβλέπει προσωρινή αναστολή σε περιπτώσεις έλλειψης διοικητικής συνεργασίας για την επαλήθευση των αποδεικτικών στοιχείων καταγωγής, μια μορφή μη συμμόρφωσης του δικαιούχου που καλύπτεται ήδη από το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και, σε κάθε περίπτωση, φαίνεται καταλληλότερη για αναστολή βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 3.

Προκειμένου να αρθεί η ανασφάλεια δικαίου που δημιουργούν οι εν λόγω κανόνες, προτείνεται να διαγραφεί η μη συμμόρφωση με το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) ή γ) από το άρθρο 10 και να διατηρηθεί το άρθρο 2 παράγραφος 3 ως ο μοναδικός μηχανισμός που εφαρμόζεται για την αναστολή των ευεργετημάτων λόγω μη συμμόρφωσης με το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) ή γ). Προτείνεται επίσης να διαγραφούν από το άρθρο 10 τα στοιχεία που αφορούν την έλλειψη διοικητικής συνεργασίας για την επαλήθευση των αποδεικτικών στοιχείων καταγωγής, δεδομένου ότι αυτή η μορφή μη συμμόρφωσης καλύπτεται από το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο γ). Η προτεινόμενη τροποποίηση θα έχει ως αποτέλεσμα το ακόλουθο σύστημα αναστολής:

– η μη συμμόρφωση με το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) ή γ), ή το άρθρο 2 παράγραφος 2 μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή, εν όλω ή εν μέρει, των ευεργετημάτων που προβλέπονται στο άρθρο 2 παράγραφος 3·

– η μη συμμόρφωση με το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο δ) μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή, εν όλω ή εν μέρει, των ευεργετημάτων δυνάμει του νέου άρθρου 2 παράγραφος 4, σύμφωνα με το άρθρο 6· και

– η ύπαρξη επαρκών αποδεικτικών στοιχείων απάτης ή μαζικής αύξησης των εξαγωγών προς την Ένωση άνω του επιπέδου της συνήθους παραγωγής και της εξαγωγικής ικανότητας μπορεί να οδηγήσει σε προσωρινή αναστολή δυνάμει του άρθρου 10.

Επιπλέον, προτείνεται να απαλειφθεί το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 2 παράγραφος 2, δεδομένου ότι αναφέρεται σε θεσμική διαδικασία που αποκλίνει από τη συνήθη νομοθετική διαδικασία που εφαρμόζεται στο άρθρο 207 της ΣΛΕΕ.

Τέλος, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες παρωχημένες αναφορές στις εμπορικές παραχωρήσεις για την αλιεία στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του κανονισμού. Οι εν λόγω αναφορές παρέμειναν από τότε που τα αυτόνομα εμπορικά μέτρα περιλάμβαναν δασμολογικές ποσοστώσεις για την αλιεία. Ωστόσο, σταδιακά κατέστησαν ανεφάρμοστες, καθώς η ρύθμιση των εν λόγω ποσοστώσεων μεταφέρθηκε για όλες τις δικαιούχους χώρες στις αντίστοιχες διμερείς ΣΣΣ. Τέλος, έπαψαν να έχουν εφαρμογή μετά την έναρξη ισχύος, την 1η Απριλίου 2016, της ΣΣΣ μεταξύ της ΕΕ και του Κοσόβου, η οποία ήταν η τελευταία ΣΣΣ που τέθηκε σε ισχύ. Κατά συνέπεια, οι αναφορές στις αγορές αλιευτικών προϊόντων και στα αλιευτικά προϊόντα στο άρθρο 3 παράγραφος 2 θα πρέπει να διαγραφούν από τα αυτόνομα εμπορικά μέτρα.

συνδέονται με τη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης (κωδικοποίηση) (ΕΕ L, 2024/823, 6.3.2024).

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Τα προτεινόμενα μέτρα συνάδουν με τις ΣΣΣ και ιδίως με τους αντίστοιχους τίτλους IV, οι οποίοι προβλέπουν ότι τα μέρη θα δημιουργήσουν σταδιακά ζώνη ελεύθερων συναλλαγών. Τα μέτρα συνέβαλαν στην αύξηση του συνολικού εμπορίου μεταξύ της ΕΕ και των Δυτικών Βαλκανίων, το οποίο υπερέβη τα 82 δισ. EUR το 2023. Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος των Δυτικών Βαλκανίων, καθώς αντιπροσωπεύει πάνω από το 80 % των συνολικών εξαγωγών της περιοχής και σχεδόν το 59 % των εισαγωγών τους.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Τα προτεινόμενα μέτρα συνάδουν με το νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων με την ενιαία αγορά της ΕΕ και στην επιτάχυνση της κοινωνικοοικονομικής σύγκλισής τους με την ΕΕ. Για τις χώρες που βρίσκονται σε πορεία προσχώρησης στην ΕΕ, η στενότερη σύνδεση με την ενιαία αγορά της ΕΕ μπορεί να αποφέρει οφέλη που μπορούν να γίνουν άμεσα αισθητά από τους πολίτες τους.

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη διεύρυνση του Δεκεμβρίου 2024 αναφέρεται ότι «*το Συμβούλιο παραμένει προσηλωμένο στην προσέγγιση των εταίρων με την ΕΕ, προετοιμάζοντας το έδαφος για την προσχώρησή τους και προσφέροντας συγκεκριμένα οφέλη στους πολίτες τους ήδη κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διεύρυνσης*», και ότι «*η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη σε όλα τα επίπεδα για τον πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό μετασχηματισμό των επίδοξων μελών, που θα βασίζεται στην επίτευξη απτής προόδου όσον αφορά το κράτος δικαίου και τις κοινωνικοοικονομικές μεταρρυθμίσεις, καθώς και στη συμμόρφωση των εταίρων με τις αξίες, τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ*»[5].

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Η νομική βάση της πρότασης είναι το άρθρο 207 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Η κοινή εμπορική πολιτική αφορά την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης, βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) της ΣΛΕΕ. Συνεπώς, δεν έχει εφαρμογή η αρχή της επικουρικότητας.

- **Αναλογικότητα**

Τα προτεινόμενα μέτρα έχει αποδειχθεί ότι είχαν θετικό αντίκτυπο στις δικαιούχους χώρες, συμβάλλοντας στην οικονομική τους ανάπτυξη ιδίως μέσω της καθιέρωσης ισχυρών εταιρικών σχέσεων μεταξύ των επιχειρήσεων της ΕΕ και των τοπικών παραγωγών στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων. Επομένως, η πρόταση για παράταση των μέτρων για πέντε επιπλέον έτη θεωρείται ότι αποτελεί την πιο κατάλληλη προσέγγιση για να εξασφαλιστεί η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων, ενώ παράλληλα αποφεύγεται η μακροχρόνια και περίπλοκη διαδικασία τροποποίησης κάθε επιμέρους διμερούς εμπορικής συμφωνίας στο πλαίσιο των ΣΣΣ.

[5] Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη διεύρυνση, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 17 Δεκεμβρίου 2024. https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16983-2024-INIT/el/pdf.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Ο κανονισμός σύμφωνα με το άρθρο 207 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ είναι το κατάλληλο εργαλείο για την επέκταση των μη αμοιβαίων εμπορικών προτιμήσεων.

3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Δεν διενεργήθηκε επίσημη εκ των υστέρων αξιολόγηση λόγω του πολύ περιορισμένου πεδίου εφαρμογής των μέτρων.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Δεν πραγματοποιήθηκαν επίσημες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, αλλά υπάρχει ομόφωνο και διαρκές ενδιαφέρον για τη συνέχιση των μέτρων μεταξύ των μερών-δικαιούχων, ενώ δεν διατυπώθηκαν αντιρρήσεις από τους ευρωπαϊκούς οικονομικούς φορείς μέσω των διαφόρων πλατφορμών επικοινωνίας που έχουν δημιουργήσει οι υπηρεσίες της Επιτροπής για τον ενωσιακό κλάδο παραγωγής.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Άνευ αντικειμένου.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Τα προτεινόμενα μέτρα ισχύουν εδώ και σχεδόν 25 έτη, αλλά έχουν πλέον μειωθεί σημαντικά καθώς οι περισσότερες προτιμήσεις ενσωματώθηκαν σταδιακά στις επιμέρους ΣΣΣ μεταξύ της ΕΕ και των δικαιούχων. Μολονότι ο οικονομικός αντίκτυπος των μέτρων είναι περιορισμένος, η παράτασή τους καταδεικνύει ισχυρή εγγύηση της δέσμευσης της ΕΕ για την εμπορική ολοκλήρωση των Δυτικών Βαλκανίων. Θεωρείται επίσης ότι θα συνεισφέρει στο να εξασφαλιστεί η σταθερότητα των συνθηκών πρόσβασης στην αγορά για τους οικονομικούς φορείς τόσο στην περιοχή όσο και στην ΕΕ. Εάν δεν παραταθεί ο κανονισμός έως την 31η Δεκεμβρίου 2025, τα Δυτικά Βαλκάνια θα στερηθούν αυτή την ελευθερωμένη πρόσβαση στην αγορά για βασικά γεωργικά προϊόντα (οπωροκηπευτικά), τα οποία είναι σημαντικά για την εν λόγω ευαίσθητη περιοχή. Αυτό επιβεβαιώνεται από στοιχεία που δείχνουν ότι μεταξύ του 2018 και του 2024 σημειώθηκε αύξηση άνω του 125 % του συνολικού εμπορίου που καλύπτεται από τα μέτρα, το οποίο αυξήθηκε από 60,5 εκατ. EUR σε 137 εκατ. EUR.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

Καθώς τα προτεινόμενα μέτρα εφαρμόζονται ήδη εδώ και σχεδόν 25 έτη, οι δικαιούχοι είναι πολύ καλά ενημερωμένοι και γνωρίζουν πώς να συμμορφώνονται με τους όρους που προβλέπονται στον κανονισμό. Επιπλέον, ο κανονισμός αποτέλεσε αντικείμενο κωδικοποίησης το 2024.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Τα προτεινόμενα μέτρα θα τηρούν τις βασικές αρχές που κατοχυρώνονται στις αντίστοιχες ΣΣΣ. Και, ειδικότερα, τον σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών (άρθρο 3 της ΣΣΣ ΕΕ-Κοσόβου και άρθρο 2 των άλλων ΣΣΣ).

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Ο προτεινόμενος κανονισμός δεν αναμένεται να επιφέρει πρόσθετες δαπάνες για τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Επίσης, η παράταση της περιόδου εφαρμογής του κανονισμού δεν αναμένεται να έχει πρόσθετες δημοσιονομικές επιπτώσεις στο σκέλος των εσόδων για τα έτη της προτεινόμενης παράτασης σε σύγκριση με τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των υφιστάμενων αυτόνομων εμπορικών μέτρων.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Κατά τις συνεδριάσεις των υποεπιτροπών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των ΣΣΣ, η παρακολούθηση και η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη χρήση διμερών προτιμήσεων περιλαμβάνεται τακτικά στην ημερήσια διάταξη των διμερών συζητήσεων με τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων.

- **Επεξηγηματικά έγγραφα (για οδηγίες)**

Άνευ αντικειμένου.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Η παρούσα πρόταση αφορά τις ακόλουθες τροποποιήσεις του κανονισμού:

1) Προκειμένου να αρθεί η σύγκρουση μεταξύ του άρθρου 2 παράγραφος 3 και του άρθρου 10 όσον αφορά τις συνέπειες της μη συμμόρφωσης με το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) ή γ), και να δημιουργηθεί ασφάλεια δικαίου, προτείνεται να διαγραφούν οι εν λόγω καταστάσεις μη συμμόρφωσης από τις περιπτώσεις που καλύπτονται από το άρθρο 10 και να διατηρηθεί το άρθρο 2 παράγραφος 3 ως ο μοναδικός μηχανισμός για την αναστολή των ευεργετημάτων λόγω μη συμμόρφωσης με το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) ή γ).

2) Σε συνέχεια της τροποποίησης που προτείνεται ανωτέρω, φαίνεται ότι η μη συμμόρφωση που αναφέρεται στο άρθρο 10 σχετικά με την έλλειψη διοικητικής συνεργασίας για την επαλήθευση των αποδεικτικών στοιχείων καταγωγής καλύπτεται ήδη από το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και, σε κάθε περίπτωση, είναι καταλληλότερη για αναστολή βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 3. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται να συμπεριληφθεί στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο γ).

3) Προτείνεται να απαλειφθεί το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 2 παράγραφος 2, δεδομένου ότι αναφέρεται σε θεσμική διαδικασία που αποκλίνει από τη συνήθη νομοθετική διαδικασία που εφαρμόζεται στο άρθρο 207 της ΣΛΕΕ.

4) Για λόγους σαφήνειας, θα πρέπει να εισαχθεί νέο άρθρο 2 παράγραφος 4 για να διευκρινιστεί ότι η μη συμμόρφωση με το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο δ) μπορεί να οδηγήσει σε αναστολή των προτιμήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 6.

5) Προκειμένου να αντικατοπτρίζεται με ακρίβεια το περιεχόμενο του άρθρου 2, το εν λόγω άρθρο θα πρέπει να μετονομαστεί.

6) Δεδομένου ότι οι μονομερείς προτιμήσεις ως προς το Κόσοβο έχουν συμπεριληφθεί στη ΣΣΣ ΕΕ-Κοσόβου, η οποία ήταν η τελευταία ΣΣΣ που τέθηκε σε ισχύ, την 1η Απριλίου 2016, οι αυτόνομες εμπορικές προτιμήσεις δεν αφορούν πλέον εμπορικές παραχωρήσεις για την αλιεία. Ως εκ τούτου, για λόγους σαφήνειας, προτείνεται να

απαλειφθούν οι υπόλοιπες παρωχημένες αναφορές στις αγορές αλιευτικών προϊόντων και στα αλιευτικά προϊόντα στο άρθρο 3 παράγραφος 2.

7) Προτείνεται να παραταθεί η διάρκεια εφαρμογής του παρόντος κανονισμού έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030.

2025/0108 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/823, της 28ης Φεβρουαρίου 2024, σχετικά με έκτακτα εμπορικά μέτρα για χώρες και εδάφη που συμμετέχουν ή συνδέονται με τη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 207 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/823 του Συμβουλίου[1] θεσπίζει σύστημα αυτόνομων εμπορικών μέτρων μεταξύ της Ένωσης και των χωρών και εδαφών των Δυτικών Βαλκανίων, απαλλάσσοντας από δασμούς και επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος ορισμένα γεωργικά προϊόντα καταγωγής Δυτικών Βαλκανίων και παρέχοντας σε ορισμένα προϊόντα οίνου καταγωγής Δυτικών Βαλκανίων πρόσβαση σε συνολική δασμολογική ποσόστωση.

(2) Τα τρέχοντα αυτόνομα εμπορικά μέτρα για τα Δυτικά Βαλκάνια καλύπτουν δύο υπολειπόμενα ευεργετήματα: πρώτον, την αναστολή των ειδικών δασμών για όλα τα οπωροκηπευτικά που υπόκεινται στο σύστημα τιμών εισόδου και, δεύτερον, την πρόσβαση σε συνολική δασμολογική ποσόστωση για τον οίνο η οποία είναι διαθέσιμη με βάση την αρχή της χρονικής προτεραιότητας, αφού εξαντλήσουν οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων την εθνική ποσόστωση στην αντίστοιχη Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΣΣΣ). Παρά το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής των υφιστάμενων αυτόνομων εμπορικών μέτρων, τα μέτρα αυτά παραμένουν σημαντικά. Ωστόσο, η ισχύς του κανονισμού (ΕΕ) 2024/823 λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2025.

(3) Το σύστημα αυτόνομων εμπορικών μέτρων αποτελεί πολύτιμη στήριξη για τις οικονομίες των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων, χωρίς να προκαλούνται παράλληλα αρνητικές επιπτώσεις για την Ένωση.

(4) Ως εκ τούτου, η Ένωση θα πρέπει να συνεχίσει τη στήριξη των ευάλωτων οικονομιών της περιοχής με την παράταση της περιόδου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2024/823 για 5 επιπλέον έτη. Η παράταση της περιόδου εφαρμογής του κανονισμού

[1] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/823 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2024, σχετικά με έκτακτα εμπορικά μέτρα για χώρες και εδάφη που συμμετέχουν ή συνδέονται με τη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης (κωδικοποίηση) (ΕΕ L, 2024/823, 6.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/823/oj).

(ΕΕ) 2024/823 καταδεικνύει την ισχυρή δέσμευση της Ένωσης για την εμπορική ολοκλήρωση των Δυτικών Βαλκανίων.

(5) Ως εκ τούτου, είναι σκόπιμο να παραταθεί η περίοδος εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2024/823 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030.

(6) Η παράταση της περιόδου εφαρμογής των αυτόνομων εμπορικών μέτρων συνάδει με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1449 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[2].

(7) Μετά την έναρξη ισχύος της συμφωνίας σταθεροποίησης και σύνδεσης (ΣΣΣ) ΕΕ-Κοσόβου[3], η οποία ήταν η τελευταία ΣΣΣ που τέθηκε σε ισχύ, οι αναφορές στις εμπορικές παραχωρήσεις για την αλιεία στο άρθρο 3 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/823 θα πρέπει να απαλειφθούν, δεδομένου ότι οι εν λόγω ποσοστώσεις μεταφέρθηκαν για όλες τις δικαιούχους χώρες στις αντίστοιχες διμερείς ΣΣΣ.

(8) Υπάρχει επικάλυψη μεταξύ του άρθρου 2 παράγραφος 3 και του άρθρου 10 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/823 του Συμβουλίου, η οποία οδηγεί σε αντικρουόμενους μηχανισμούς για την αναστολή των ευεργετημάτων, και η οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με σκοπό τη δημιουργία ασφάλειας δικαίου,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/823 τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 2 τροποποιείται ως εξής:

α) ο τίτλος αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Προϋποθέσεις υπαγωγής στις προτιμησιακές ρυθμίσεις και της σχετικής αναστολής τους»·

β) Το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο γ) αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«γ) στην αποτελεσματική διοικητική συνεργασία των μερών-δικαιούχων με την Ένωση, μεταξύ άλλων όπως απαιτείται για την επαλήθευση των αποδεικτικών στοιχείων καταγωγής, ώστε να αποτραπεί κάθε κίνδυνος απάτης· και»·

γ) Το άρθρο 2 παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων που ορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, το ευεργέτημα των προτιμησιακών ρυθμίσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 εξαρτάται από την ετοιμότητα των μερών-δικαιούχων να προωθήσουν ουσιαστικές οικονομικές μεταρρυθμίσεις και την περιφερειακή συνεργασία με άλλες χώρες που συμμετέχουν στη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης, ειδικότερα μέσω της καθιέρωσης ζωνών ελεύθερου εμπορίου σύμφωνα με το άρθρο XXIV της ΓΣΔΕ 1994 και με άλλες σχετικές διατάξεις του ΠΟΕ.»·

δ) Προστίθεται το άρθρο 2 παράγραφος 4:

«Στην περίπτωση μη συμμόρφωσης μέρους-δικαιούχου με την παράγραφο 1 στοιχείο δ), η Επιτροπή μπορεί να αναστείλει, εν όλω ή εν μέρει, το δικαίωμα ενός

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1449 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια (ΕΕ L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

[3] Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

μέρους-δικαιούχου σε ευεργετήματα στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 6.»

2. Το άρθρο 3 παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Χωρίς να θίγονται άλλες διατάξεις του παρόντος κανονισμού, ιδίως δε το άρθρο 10, δεδομένης της ιδιαίτερης ευαισθησίας των αγορών γεωργικών προϊόντων, οσάκις οι εισαγωγές γεωργικών προϊόντων προκαλούν σοβαρή διατάραξη των αγορών της Ένωσης και των ρυθμιστικών μηχανισμών τους, η Επιτροπή μπορεί, μέσω εκτελεστικών πράξεων, να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης στην οποία παραπέμπει το άρθρο 8 παράγραφος 3.»

3. Το άρθρο 10 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«*Άρθρο 10*

Άλλα προσωρινά μέτρα αναστολής

1. Όταν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία απάτης ή ότι υπάρχει μαζική αύξηση των εισαγωγών προς την Ένωση άνω του επιπέδου της συνήθους παραγωγής και της εξαγωγικής ικανότητας, μπορεί να λάβει μέτρα για να αναστείλει το σύνολο ή μέρος των ρυθμίσεων που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό για περίοδο τριών μηνών, υπό τον όρο ότι έχει προηγουμένως:

α) ενημερώσει την επιτροπή εφαρμογής Δυτικών Βαλκανίων·

β) καλέσει τα κράτη μέλη να λάβουν τα προληπτικά μέτρα που είναι αναγκαία για να διασφαλιστούν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης ή να επιτευχθεί η συμμόρφωση των μερών-δικαιούχων προς το άρθρο 2 παράγραφος 1·

γ) δημοσιεύσει ανακοίνωση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* αναφέροντας ότι υπάρχουν λόγοι βάσιμων αμφιβολιών όσον αφορά την εφαρμογή των προτιμησιακών ρυθμίσεων ή την τήρηση του άρθρου 2 παράγραφος 1 από το ενδιαφερόμενο μέρος-δικαιούχο, οι οποίοι ενδεχομένως θέτουν υπό αμφισβήτηση το δικαίωμά του να εξακολουθήσει να απολαύει των ευεργετημάτων που παρέχονται βάσει του παρόντος κανονισμού.

Τα μέτρα στα οποία παραπέμπει το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου εγκρίνονται μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης στην οποία παραπέμπει το άρθρο 8 παράγραφος 3.

2. Κατά τη λήξη της περιόδου αναστολής, η Επιτροπή αποφασίζει είτε να περατώσει το προσωρινό μέτρο αναστολής είτε να το παρατείνει σύμφωνα με την παράγραφο 1.»

4. Στο άρθρο 12, το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Εφαρμόζεται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2030.»

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	*Για το Συμβούλιο*
Η Πρόεδρος	*Ο/Η Πρόεδρος*

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ «ΕΣΟΔΑ» — ΓΙΑ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΚΕΛΟΣ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

1. ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ:

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2024/823, της 28ης Φεβρουαρίου 2024, σχετικά με έκτακτα εμπορικά μέτρα για χώρες και εδάφη που συμμετέχουν ή συνδέονται με τη διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης

2. ΓΡΑΜΜΕΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ:

Γραμμή εσόδων (κεφάλαιο/άρθρο/θέση): Κεφάλαιο 12, άρθρο 120

Ποσό εγγεγραμμένο στον προϋπολογισμό για το εν λόγω οικονομικό έτος (2025): 21 082 004 566 EUR

(μόνο στην περίπτωση εσόδων για ειδικό προορισμό):

Τα έσοδα θα διατεθούν στην ακόλουθη γραμμή δαπανών (κεφάλαιο/άρθρο/θέση):

3. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

■ Πρόταση χωρίς δημοσιονομική επίπτωση

☐ Πρόταση χωρίς δημοσιονομική επίπτωση στις δαπάνες αλλά με δημοσιονομική επίπτωση στα έσοδα

☐ Η πρόταση έχει δημοσιονομική επίπτωση στα έσοδα για ειδικό προορισμό

Οι επιπτώσεις στα έσοδα είναι οι ακόλουθες:

(εκατ. EUR με ένα δεκαδικό ψηφίο)

Γραμμή εσόδων	Επίπτωση στα έσοδα[12]	Περίοδος ΧΧ μηνών, που αρχίζει την ηη/μμ/εεεε *(κατά περίπτωση)*	Έτος N
Κεφάλαιο/άρθρο/θέση …			
Κεφάλαιο/άρθρο/θέση …			

Κατάσταση μετά τη δράση					
Γραμμή εσόδων	[N+1]	[N+2]	[N+3]	[N+4]	[N+5]

[1] Τα ποσά ανά έτος πρέπει να αποτελούν εκτίμηση με βάση τον τύπο ή τη μέθοδο που ορίζεται στο τμήμα 5. Για το έτος έναρξης, το ετήσιο ποσό καταβάλλεται κανονικά χωρίς μείωση ή κατ' αναλογία.

[2] Όσον αφορά τους παραδοσιακούς ιδίους πόρους (δασμούς, εισφορές ζάχαρης), τα αναγραφόμενα ποσά πρέπει να είναι καθαρά ποσά, δηλ. τα ακαθάριστα ποσά μετά την αφαίρεση του 25 % για έξοδα είσπραξης.

Κεφάλαιο/άρθρο/θέση …					
Κεφάλαιο/άρθρο/θέση …					

(Μόνο στην περίπτωση εσόδων για ειδικό προορισμό, υπό τον όρο ότι η γραμμή του προϋπολογισμού είναι ήδη γνωστή):

Γραμμή δαπανών[3]	Έτος N	Έτος N+1
Κεφάλαιο/άρθρο/θέση …		
Κεφάλαιο/άρθρο/θέση …		

Γραμμή δαπανών	[N+2]	[N+3]	[N+4]	[N+5]
Κεφάλαιο/άρθρο/θέση …				
Κεφάλαιο/άρθρο/θέση …				

4. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

5. ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ο προτεινόμενος κανονισμός δεν συνεπάγεται πρόσθετα έξοδα (δαπάνες) για τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Η παράταση των αυτόνομων εμπορικών μέτρων (2026-2030) δεν έχει πρόσθετες δημοσιονομικές επιπτώσεις στο σκέλος των εσόδων για τα έτη της προτεινόμενης παράτασης σε σύγκριση με τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των αυτόνομων εμπορικών μέτρων που ίσχυαν προηγουμένως.

Τυχόν διαφυγόντα έσοδα που προκύπτουν από την παράταση των αυτόνομων εμπορικών μέτρων δεν μπορούν να θεωρηθούν απώλεια δασμολογικών εσόδων, δεδομένου ότι τα εν λόγω έσοδα δεν έγιναν αντιληπτά από το έτος 2000, όταν εγκρίθηκε το πρώτο αυτόνομο εμπορικό μέτρο.

[3] Να χρησιμοποιηθεί μόνο αν είναι αναγκαίο.